FUNDACJA „AKADEMIA ANTYKORUPCYJNA”

mgr Krzysztof Śnieżko

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

e-mail: krzysztof.sniezko/at/protonmail.com

ORCID: 0000-0003-2692-4351

ZAKRES PRZEDMIOTOWY SKARG I KONTROLI W ZAKRESIE RODO

Regulacje prawne w zakresie ochrony danych osobowych powinny być jednakowo stosowane przez wszystkie podmioty do tego zobowiązane. Od początku obowiązywania tych przepisów odnotowano jednak liczne naruszenia zasad ochrony danych osobowych, a obywatele zaczęli dochodzić swoich praw poprzez składanie skarg lub wnioskując o przeprowadzenie stosownych kontroli w podmiotach, które dopuszczały się takich naruszeń. Okres transformacji instytucjonalnej GIODO w UODO nie sprzyjał szybkiemu i skutecznemu dochodzenie swoich praw przez obywateli. Wraz z upływem czasu podmioty i osoby tam zatrudnione zdobywały większe doświadczenie i sprawność urzędniczą, pozwalającą na bardziej skuteczne egzekwowanie prawa w zakresie ochrony danych osobowych obywateli.

Słowa kluczowe: dane osobowe, RODO, skarga, kontrola

W pierwszym roku funkcjonowania przepisów tj. w 2018 wniesiono do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie 77 skargi na decyzje lub postanowienia Prezesa UODO (lub wcześniej GIODO). W stosunku do poprzedniego roku był to wzrost o 15%. W tym okresie sądy administracyjne nie orzekały jednak merytorycznie w tych sprawach, natomiast wypowiedziały się co do wcześniejszych decyzji lub postanowień GIODO[1].

Warto zaznaczyć, że WSA w większości przypadków skargi na decyzje GIODO odrzucił (uznanych w całości lub części było tylko 19 skarg). Należy jednak zauważyć, że w 2018 roku wydano też 24 decyzje stwierdzające bezczynność GIODO/UODO (co argumentowane było ograniczonymi zasobami ludzkimi urzędu, a znaczący wzrost zatrudnienia miał miejsce w II połowie roku).

W okresie od 25 maja do 31 grudnia 2018 r w ramach nowych regulacji prawnych w zakresie ochrony danych osobowych do Prezesa UODO wpłynęło ponad 4550 skarg informujących o naruszeniu przepisów RODO w następujących obszarach:

1. przetwarzania danych osobowych przez proboszczów Kościoła katolickiego oraz prawa dostępu do danych czy też niespełnienia obowiązku informacyjnego wobec byłych członków kościoła,
2. bezpieczeństwa obiegu dokumentów, w szczególności wykonywania przez pracowników administracji publicznej zdjęć telefonami komórkowymi różnego rodzaju decyzji organów państwowych,
3. przetwarzania i powierzenia przetwarzania danych osobowych innym podmiotom nieuprawnionym,
4. podawania zbędnych danych osobowych w decyzjach administracyjnych,
5. udostępniania danych osobowych w Biuletynie Informacji Publicznej,
6. udostępniania danych osobowych osób nie będących stroną postępowania administracyjnego,
7. przetwarzania danych w ramach procedury „Niebieskiej Karty",
8. braku zgody na przetwarzanie danych osobowych dłużnika,
9. udostępnienia danych osobowych osobom skarżącym,
10. ujawniania danych osobowych objętych tajemnicą telekomunikacyjną,
11. kopiowania dowodów osobistych przez operatorów telekomunikacyjnych,
12. przetwarzania przez banki danych osobowych dłużników w zbiorach danych dłużników, którzy nie wywiązali się ze zobowiązań wobec banku,

[1] Sprawozdanie z działalności Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych w roku 2018 (online:) uodo.gov.pl/pl/437 (dostęp: 15.12.2021)

13. przetwarzania danych osobowych w celach marketingowych bez zgody osób, których dane te dotyczą,
14. pozyskiwania zbyt dużej ilości danych osobowych przez firmy ubezpieczeniowe,
15. ujawniania danych osobowych przez operatorów pocztowych oraz firmy kurierskie w przesyłkach doręczonych osobom nieuprawnionym,
16. przetwarzania danych dotyczących osób fizycznych w związku z wykonywaniem zadań przez komorników, adwokatów,
17. naruszania przepisów w zakresie pozyskiwania zgód osób, których dane dotyczą oraz spełnienia obowiązków informacyjnych przez brokerów,
18. prowadzenia tzw. „ukrytych rekrutacji" na portalach internetowych, gdzie kandydaci do pracy nie posiadają wiedzy, jaki podmiot gromadzi ich dane osobowe i wobec jakiego podmiotu mogą realizować swoje prawa w zakresie ochrony tych danych,
19. wykorzystywania przez pracowników danych osobowych, do których mają dostęp w ramach wykonywania obowiązków służbowych, do innych celów,
20. udostępniania danych osobowych pracowników osobom nieupoważnionym,
21. realizacji przez pracowników prawa dostępu do swoich danych,
22. kontroli wykorzystywania zwolnień lekarskich przez pracowników, zlecanych podmiotom zewnętrznych, nie zaś realizowanych bezpośrednio przez pracodawców,
23. udostępniania osobom nieupoważnionym danych osobowych pacjentów,
24. przetwarzania danych osobowych dzieci i rodziców w związku z obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi,
25. udostępniania danych osobowych zawartych w opinii z przebiegu terapii psychologicznej,
26. tworzenia tzw. „czarnej listy" pacjentów,
27. nagrywania wizerunku ucznia podczas zajęć lekcyjnych,
28. nieudzielania informacji osobom zainteresowanym, czy ich dane osobowe są przetwarzane w policyjnych bazach Krajowego Systemu Informacyjnego Policji oraz w bazach Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych, a także odmowy zaprzestania przetwarzania ich danych w tych systemach.

W ramach przeprowadzonych 32 kontroli przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych w okresie od 25 maja 2018 roku do 31 grudnia 2018 r. kontrolerzy UODO zajmowali się badaniem zgodności z przepisami RODO m.in. następujących kwestii:

1. prowadzenia i zabezpieczenia rejestru mieszkańców w pięciu jednostkach samorządu terytorialnego,
2. funkcjonowania miejskiego monitoringu wizyjnego w 2 jednostkach samorządu terytorialnego,
3. przetwarzania w dwóch podmiotach danych w ramach platformy ePUAP,
4. przetwarzania przez dwie spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe danych osobowych utrwalonych przy użyciu elektronicznych urządzeń rejestrujących obraz oraz dźwięk, tj. za pomocą systemu monitoringu wizyjnego,
5. pozyskiwania przez firmy telemarketingowe informacje o osobach zainteresowanych udziałem w spotkaniach, na których prezentowane są różne produkty i usługi,
6. przetwarzania danych osobowych, wypełniania obowiązku informacyjnego przez brokerów danych pozyskanych z rejestrów publicznych,
7. prowadzenia tzw. „giełd wierzytelności" oraz publikacji danych dłużników przez firmy windykacyjne i instytucje finansowe,
8. przetwarzania przez regionalne centra krwiodawstwa i krwiolecznictwa danych osobowych dawców krwi w ramach stacjonarnych i mobilnych punktów poboru krwi,
9. przetwarzania danych osobowych uzyskanych za pośrednictwem środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu (monitoring wizyjny) przez placówki oświatowe,
10. zabezpieczenia akt sądowych oraz przetwarzania danych osobowych w związku z zastosowaniem systemów monitoringu wizyjnego na terenie czterech obiektów sądowych,
11. funkcjonowania serwisów internetowych,
12. wtórnego przetwarzania danych osobowych pozyskanych ze źródeł powszechnie dostępnych, bądź zakupionych baz danych,
13. naruszeń ochrony danych osobowych polegających na uzyskaniu nieuprawnionego dostępu bądź niezamierzonej publikacji danych.
14.

W polskim prawodawstwie kwestie dochodzenia swoich praw w zakresie ochrony danych osobowych zostały uregulowane zarówno w zakresie skarg do PUODO na naruszenie przepisów z zakresu ochrony danych osobowych jak również zapewniono możliwość wnoszenia skarg na decyzje i postanowienia Prezesa UODO.